

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HERTHA

TIDSKRIFT FÖR DEN SVENSKA
KVINNORÖRELSEN
UTGIVEN AV FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
❧ REDAKTÖR: ELLEN KLEMAN ❧

ÄRGÅNG 17
NOVEMBER
1930

Socker av yppersta kvalitet och fullkomlig renhet

Kristall-Bitsocker Lyxkvalitet i paket

HERTHA

ÄRGÅNG XVII

NOVEMBER 1930

HÄFTE 9

Opinionsyttringar för moderskapshjälp.

Fredrika-Bremer-Förbundet har i en till konungen ställd skrivelse, som in extenso återges på annan plats i detta häfte, ånyo framhållit vikten av att sakkunnigeförslaget angående moderskapsskydd i sina huvuddrag bringas inför nästa års riksdag. De väsentligaste punkterna i sakkunnigeförslaget äro kontant moderskapsunderstöd till alla obemedlade och mindre bemedlade barnaföderskor, vissa vårdåtgärder för blivande och nyblivna mödrar och deras späda barn samt ersättning för mistad arbetsförtjänst åt industriarbeterskor, som äro i lag förbjudna att återupptaga sitt yrkesarbete under sex veckor efter barnsbörd. I skrivelserna framhålles vidare det nära sambandet mellan frågan om moderskapsskydd och lagstiftning angående sjukförsäkring.

Att frågan om beredande av ökat moderskapsskydd är föremål för ett intensivt intresse från de svenska kvinnornas sida framgår därav att ett stort antal kvinnoföreningar under höstmånaderna ingått till re-

geringen med framställningar av liknande innebörd som den här ovan omnämnda. Sålunda ha skrivelser avlåtit från Frisinnade Kvinnors Riksförbund, Sveriges Socialdemokratiska Kvinnoförbund, Kvinnliga Fackliga Samorganisationen i Stockholm, Allmänna Valmansförbundets Centrala Kvinnoråd, Frisinnade Folkpartiets Kvinnogrupp, Sveriges Moderata Kvinnoförbund, Svenska Kvinnornas Nationalförbund, Sveriges Husmodersföreningars Riksförbund, Förbundet av Sveriges Kristliga Föreningar av Unga Kvinnor och Svenska Kvinnors Medborgarförbund.

Behovet av kontant moderskapsunderstöd och beredande av vårdåtgärder framhålles i samtliga skrivelser och på något undantag när upptages även frågan om ersättning åt industriarbeterskor för mistad arbetsförtjänst. Alla föreningar yrka på att frågan om moderskapsskydd framläggas för nästa riksdag och därvid hänvisas i regel till sambandet mellan denna fråga och det väntade nya lagförslaget angående sjukförsäkring.

Klok sparsamhet och god hushållning är vägen till en tryggad framtid.

POSTSPARBANKEN

MED NÄRA 4.000 POSTANSTALTER TILL AVDELN.-KONTOR ÄR — BANKEN SOM ALLA NÅ

Social hjälpverksamhet vid sjukhusen.

Intryck från en studieresa i Amerika.

Intresset för en social hjälpverksamhet på sjukhusen har under de senare åren hos oss blivit allt större och har just i dessa dagar aktualiserats i samband med den generalplan för Stockholms stads sjukhus, som håller på att utarbetas. Många tecken tyda på att man på ledande håll blivit övertygad om att en social verksamhet vid sjukhusen har en mycket stor så väl praktisk som ekonomisk uppgift att fylla.

Här i Sverige har sådan social hjälpverksamhet hittills haft en mycket blygsam omfattning. Vid en del sjukhus, såväl i Stockholm som i ett par andra av landets större städer, hava visserligen anställts personer med särskild uppgift att hjälpa och stödja de patienter, som vid utskrivningen känt sig i behov därav. Icke minst vid sinnessjukhusen fylla dessa s. k. kuratorer en viktig funktion, även om de här huvudsakligen ha till uppgift att bevaka den sjukes personliga rätt. Kuratorerna vid våra sjukhus äro för övrigt ännu mycket fåtaliga. Det kan nämnas, att den av Stockholms stads hälsovårdsnämnd anställda kvinnliga kuratorn på sin lott har samtliga stadens egna sjukhus.

Den, som på ett eller annat sätt arbetar bland patienterna på ett sjukhus, märker ofta att svårigheter av

privat och rent social natur så trycka patienten att de utgöra ett fundamentalt hinder för att sjukhusvistelsen och den där givna behandlingen skall medföra det avsedda resultatet. Likaså är det tydligt att det resultat, som vunnits, ofta hastigt rivs ned, då patienten återkommer till sina ogynnsamma hemförhållanden, vilket medför ett recidiv och behov av förnyad sjukhusvård. Att detta förhållande, utom obehagen för patienten, även innebär en dålig ekonomi såväl för honom som för sjukhuset och det allmänna är uppenbart.

I Amerika har man sedan länge haft en klar uppfattning om vikten av en social hjälpverksamhet som försöker undanröjda missförhållanden av ovannämnda art. De sociala hjälpbyråerna vid de större amerikanska sjukhusen äro också våra bästa studieobjekt när det gäller detta arbete. Förf. har haft tillfälle att i flera månader under det sistförflutna året studera dessa hjälpbyråer, Hospital Social Service, vid ett antal amerikanska sjukhus. Min studieresa har möjliggjorts genom stipendier från Fredrika-Bremer-Förbundet och från Stiftelsen Lars Hiertas Minne.

Hospital Social Service startades först vid Massachusetts General Hospital av Richard Cabot, sedermera professor vid Harvarduniversitetet.

SVEDBERGS SKRIVUNDERLÄGG

Välkända sedan 1919.

Specialtillverkning.

Äkta handarbete.

Lämpliga presenter. Monogram i Läderplastik.

LÄDERPLASTIK färgas och monteras omsorgsfullt.

Ernst G. Svedberg, Jungfrugatan 6, Stockholm. Tel. Östern. 1768.

OBS.! Sveriges första tillverkare av finare Skrivunderlägg. OBS.!

Hans institution, som nu är 25 år gammal, är alltså det mönster efter vilket flertalet amerikanska sjukhus organiserat sina sociala avdelningar. Det var också där jag fick mina värdefullaste erfarenheter.

Vid professor Cabots sida i arbetet stod redan från början Miss Ida Cannon, som alltså är chef för sjukhusets sociala avdelning. Under henne sorterar flera avdelningar, som ledas av var sin Headworker (överkurator), med en eller flera skolade medhjälpare samt ofta även en del frivillig arbetskraft, s. k. volunteers. Den fast anställda staben utgör ett antal av 34 stycken, vilka alla genomgått minst 2-årig kurs vid College of Social Work. Av dessa avdelningar arbetar en grupp med de ineliggande patienterna och en med patienterna vid de olika poliklinikerna. Till den förra gruppen hör medicinska, kirurgiska och canceravdelningarna, till den senare de medicinska och kirurgiska poliklinikerna samt sex specialpolikliniker.

De patienter, som intagas på sjukhuset, komma i kontakt med den sociala avdelningen på följande sätt. Varje morgon inkommer från kontoret en rapport om nyinkomna patienter. Denna innehåller namn, adress, ålder, yrke, religion, antalet familjemedlemmar, deras ålder och yrke. De patienter, som på grund av dessa korta upplysningar kunna antagas behöva hjälp, antecknas för besök av kuratorn. Speciell remiss till den soci-

ala avdelningen ingår dessutom från läkare, sköterska, annan institution, anhöriga eller vänner. Kuratorns närmaste uppgift blir nu att på lämpligt sätt närma sig patienten och undersöka saken ur social synpunkt. I detta sammanhang vill jag nämna att vid de sociala skolorna lägger man synnerlig vikt vid sättet att komma i kontakt med patienten för att från början vinna hans förtroende, då på denna punkt kuratorns takt, psykologiska blick och omdöme ofta sättes på stora prov. Om av den första undersökningen framgår att det förefinnes sociala svårigheter, som behöva ingående behandlas, upplägges en noggrann social journal. I övriga fall, där endast någon mindre hjälp kräves, t. ex. för förflyttning till annat sjukhus eller konvalescenthem, en tillfällig pekuniär handräckning eller dylikt, göres endast en kort anteckning. Kuratorerna deltaga så gott som dagligen i läkarnas morgonronder, där de få tillfälle lära känna fallens medicinska sida och även giva läkarna behövliga upplysningar om den sociala. Därefter följer expeditionstimmarna, då kuratorn per brev eller telefon ordnar för sina patienter, har sin sedvanliga mottagning för deras anhöriga m. m. Kl. 2 e. m. hava läkarna från hela sjukhuset i en större sal mottagning för anhöriga, vilka önska förhöra sig om patienterna, och där äro även de kuratorer närvarande, som hava något att andraga.

RAMLÖSA-VATTEN

Naturligt alkaliskt. Förmämlig Bords- och Hälsodryck.

Hovleverantörer till: H. Maj:t Konungen och H. K. H. Kronprinsen
av Sverige samt Hs. Maj. Kongen af Danmark.

Ett par dagar i veckan ägnas helt och hållet åt besök i hemmen. De sociala svårigheter, som här möta, kunna vara av mycket växlande art. Under en moders vistelse på sjukhuset sakna barnen tillsyn, och kuratorn har att försöka råda bot för detta. I ett annat fall ha arbetslöshet, sjukdom eller dryckenskap underminerat ekonomien eller skapat svåra slitningar inom hemmet. Patientens nedbrutna nerver, undernäring eller förstörda matsmältning kunna ju visserligen på sjukhuset avhjälpas, men det blir endast en tillfällig hjälp om ej själva orsakerna, missförhållandena, under hans sjukhusvistelse till väsentlig grad undanröjas, och i sådana och liknande fall har kuratorn en stor uppgift. En annan gång måste hon genom råd och undervisning försöka förbättra hemmets hygien. I fall av smittosam sjukdom tillser hon att familjens övriga medlemmar inställa sig till undersökning m. m. Vid utskrivningen giva svårigheter sig ofta tillkänna, då patienten ej sällan saknar medel, bostad och arbete och även i många fall kläder. För dessa patienter är kuratorn med sin kännedom om de kommunala och privata institutioner, som kunna anlitas, till ovärderlig hjälp.

På poliklinikerna blir kuratorns arbete i någon mån av annan karaktär. På Children's Heart Clinic hava de flesta barnen inremitterats genom skolsköterska, distriktssköterska eller kurator från annan institution, som tidigare haft att göra med familjen,

såsom t. ex. Family Welfare, Salvation Army eller andra. Här mottagas barn under 12 år, men dessa följas ofta långt över denna ålder. Vid undersökningen fungerar kuratorn som läkarens sekreterare och får därigenom god kunskap om patientens fysiska tillstånd. Kuratorns uppgift i hemmet blir sedan ej endast att för föräldrar och omgivning klargöra hur barnet bäst bör skötas. Det var av stort intresse att se hur hon även försökte få barnet självt med i arbetet på sin förbättring. Med små berättelser och för barnet lämpade exempel sökte hon få den lilla patienten att förstå, att alla i hans omgivning stode maktlösa, om han själv icke ville göra sin insats. På detta sätt önskade hon väcka barnets egen ansvarskänsla för behandlingens rätta genomförande.

På den ortopediska polikliniken är kuratorns hjälp livligt anlitad. Ofta gäller det för patienten ordna en långvarig sanatoriebehandling. På grund av sanatoriernas hårda beläggning får kuratorn ofta under väntan på plats planera för lämplig vård. Ibland behöves hennes hjälp att möjliggöra anskaffandet av proteser. Behandlingen ställer sig i de ortopediska fallen oftast mycket kostsam, varför det möter svårigheter att ordna ekonomin. Kuratorn kan därvid anlita vissa fonder. I första hand tager man emellertid reda på vilka möjligheter patienten själv och hans anhöriga hava att bidra till omkostnaderna. När pekuniär hjälp därutöver läm-

G Y S I N G E Herrgårdspensionat

HÄRLIGT LÄGE VID DALÄLVEN — FÖRSTKLASSIGT — BEGÄR PROSPEKT.
Elektriska, Ljus- och Varma Bad, Massage m. m.

Post- och telegramadress: *Herrgården, Gysinge*. Telefon.: 2 och 27.

nas gives denna i form av lån, för att patienten och hans familj skall känna sin skyldighet att senare i mån av förmåga återbetala detsamma. Detta har visat sig vara en god princip och jag hörde uppgivas att omkring 80 % av de sålunda utlånade medlen återbetalas. Inom hela Social Service är det en given regel att man på liknande sätt söker förekomma den ansvarslöshet, som kommer av alltför lätt given ekonomisk hjälp. — För de barn, som under längre tid ej kunna besöka skolan, ombesörjer kuratorn skolundervisning genom att intressera unga seminarieelever, vilka av intresse för saken och även för att få en liten inkomst för en billig penning undervisa barnen i hemmen. Längre fram, då barnen lämnat skolåldern, har kuratorn ännu en uppgift att fylla, nämligen att hjälpa barnet välja lämpligt yrke samt skaffa det utbildning för detsamma. För detta ändamål har hon skaffat sig försänkningar hos ledarna inom vissa industrier, där i kroppsligt avseende handikapade individer kunna vinna anställning.

Bland de sjukhus och institutioner, jag för övrigt besökte i Boston, vill jag nämna Bostons Dispensary, en stor privat poliklinik med många underavdelningar, som var och en har sin kurator. Vid denna poliklinik är det som man först insett fördelen av att vid den centrala inskrivningspulpeten placera en kurator. Varje sökande måste där passera kuratorn, som på tu man hand med patienten

genom ifyllande av ett frågeformulär förskaffar sig en kortfattad uppgift om hans ekonomi och familjeförhållanden. Dessa uppgifter äro i första hand till för att avgöra vilken betalningsklass patienten bör tillhöra och avse att i någon mån sovra patienttillströmningen för att läkarens arbete vid poliklinikerna så långt möjligt skall komma de verkligt behövande tillgodo. Kuratorn utförde denna grannlaga uppgift på sådant sätt att patienterna därigenom kände sig individuellt omhändertagna och kuratorns verksamhet snarare ökade än minskade förtroendet för polikliniken. Om av patientens uppgifter framgår, att sociala svårigheter föreligga i ena eller andra avseendet, meddelas detta till kuratorn på den polikliniska avdelning, där patienten skall behandlas. Ovannämnda system medför alltså att ingen besöker denna poliklinik utan att komma i beröring med den sociala hjälpbyrån, som därigenom får ett tillfälle att välja sitt klientel och att direkt uppsöka den grupp av hjälpbehövande, för vilken dess hjälp är avsedd.

Jag vill belysa det ovannämnda med ett praktiskt exempel, som kuratorn vid inskrivningspulpeten berättade mig. En tolvårig gosse besökte polikliniken på grund av svullna halskörtlar. Vid förfrågan om betalning svarade han frankt, att han hade pengar med sig. Då kuratorn närmare hörde sig för kom hon underfund med att pengarna voro lånade. Fadern och tre halv vuxna bröder vo-

Silkesträtt — — —

kallt vatten och TROLLTVÅL

ro arbetslösa, modern var sjuk och en sextonårig syster skötte om hela hemmet. Familjen levde på svältgränsen och tillgången på mat berodde på om fadern eller bröderna kunnat skaffa sig tillfälligt arbete. Vid förfrågan om familjen fått hjälp från något håll svarade gossen att så ej varit fallet, då alla familjemedlemmarna varit rädda för att visa sin nöd. Detta var ett typiskt fall för Social Service. Familjen uppsöktes omedelbart av en kurator, som inom kort tid lyckades skaffa bröderna arbete tre dagar i veckan. Modern befanns hava ett svårt hjärtlidande och för henne ombesörjdes välbehörlig sjukhusvård. Den 12-åriga gossen skickades efter halsoperationen till konvalescenthem. Familjen, som på grund av sjukdom och andra motgångar mist levnadsmodet och ej kunnat reda sig, fick nu det behörliga handtaget och stod efter tre månader åter på egna ben.

En synnerligen intressant avdelning inom denna poliklinik är det stora dietköket, där även en kurator arbetar. Dettas huvudsakligaste syfte är meddelande av undervisning i dietmatlagning till såväl patienter som blivande dietkökslärarinnor. Det mesta arbetet utföres här av lärarinneleverna, som till stor del också äro sköterskor. Här undervisas så gott som alla poliklinikens dietpatienter, omkring 4,000, varav 1,000 nya deltaga årligen i undervisningen. Vid mitt besök berättade föreståndarinnan, att enbart sockerpatienterna voro omkring 1,000 stycken, som på detta sätt kunde vistas i hemmet. En

stor procent av dessa skulle helt säkert denna undervisning förutan behövt upptaga sjukhusplatser. Dietköket uppskattas mycket av såväl läkarna som patienterna och de senare deltaga med stort intresse i undervisningen.

Samarbetet mellan de olika sociala hjälporganen är väl ordnat, i det att alla såväl kommunala som privata hälsovårds- och välgörenhetsinstitutioner äro anslutna till den s. k. "Social Service Exchange". Hos denna centralbyrå äro de till densamma anslutna institutionerna skyldiga att registrera varje hjälpsökande. Man kan alltså här få en omedelbar upplysning om vilka institutioner, som tidigare haft att göra med ett visst fall. Detta underlättar högst betydligt samlandet av upplysningar. Härigenom kan man också förekomma, att en hjälpsökande på ett otillbörligt sätt skaffar sig hjälp från flera olika institutioner.

Innan jag slutar, kan jag ej underlåta att nämna något om den hän- givenhet och idealitet man så ofta möter hos den socialt arbetande amerikanen och i synnerhet hos pionjärer och ledare. Deras s. k. "social spirit" verkar på besökaren entusiasm- erande och medryckande och tager sig uttryck i en strävan att, utan hänsyn till möda och besvär, på alla sätt hjälpa den besökande främlingen tillrätta. Man får en omedelbar känsla av att alla nationalitetsskrankor falla inför det gemensamma arbetet och målet.

MARGARETHA DAHLIN.

Kunna
botas

REUMATISK

Värk och Ischias

Ring Enskede 454 eller skriv till Fru Alma Andersson, Enskede. Sök i tid!

Egen er-
farehet

En värdefull bok om vårt bankväsen.

Kunna egentligen människor i allmänhet ha något intresse av att förskaffa sig närmare kännedom om det område av det ekonomiska livet, som behandlas i denna bok? Vi behöva ej fundera länge, innan det blir klart, att svaret på frågan måste bli jakande. Ett enda exempel torde vara nog för att klargöra varför. Bankernas penningpolitik har ju en avgörande betydelse för hela vårt penningväsende, och det är väl få av oss, som ej haft mer eller mindre obehagliga erfarenheter av de våldsamma rubbningar i penningvärdet, som förekommit under och efter kriget. När man betänker att det i sista hand är riksdagen, som bestämmer vilken penningpolitik riksbanken — vars uppgift det närmast är att reglera penningvärdet — skall föra, förstår man utan vidare, att det är möjligt för allmänheten att på mer eller mindre direkt väg inverka på penningpolitiken i önskad riktning. Förutsättningen härför är naturligtvis att man förstår det ekonomiska sammanhanget, ty, som en engelsk nationalekonom har uttryckt saken: "i själva verket gravitera idealet och det bestående mot varandra med precis den styrka, som människans förmåga att förstå och behärska sin omgivning äger."

Karin Kock: Svenskt bankväsen i våra dagar. Kooperativa förbundets bokförlag.

I d:r Kocks bok få vi en god inblick i hela bankväsendets organisation och arbetsmetoder. Första kapitlet behandlar sålunda i korta drag riksbankens uppkomst och utveckling. Kapitlen två—fyra ägnas åt affärsbankerna och behandla bl. a. deras ställning till näringslivet, varvid också beröres det så ofta diskuterade problemet om bankernas alltmer utsträckta makt över industrien, de olika metoder dessa banker använda sig av för att reglera de utländska valutakurserna och slutligen hur bankerna förmedla kontakten mellan de företag, som önska låna kapital, och den del av allmänheten, som önskar placera sådant. I det följande kapitlet få vi en särskilt intressant inblick i sparbanksväsendet, i orsakerna till uppkomsten av dessa speciella banker, som från början voro "ett slags välgörenhetsinrättningar", samt slutligen en jämförelse mellan postsparbanken och övriga sparbanker. Kapitel sex ger en god orientering i den ständigt aktuella frågan om fastighets- och jordbrukskreditens ordnande. Det sista kapitlet slutligen skildrar det djupare sammanhanget mellan de olika penningorganisationerna med särskild hänsyn till frågan om regleringen av penningvärdet.

Sedan man läst igenom arbetet, konstaterar man med förvåning hur mycket författaren kunnat få med på det ändå relativt begränsade utrym-

Alla husmödrar
böra prova

"STJÄRNEGLANS"

den nya putskrämen för alla metaller. Kvalitetsvara som håller vad namnet lovar! Billigare och fullt jämförligt med andra i handeln förekommande märken. Finnes icke "Stjärneglans" hos Eder handlande, be honom rekquirera eller rekquirera själv direkt från tillverkaren. **Firma Stjärneglans**, Torildsvägen 1. Kh. 8104. STOCKHOLM 12.

Stjärneglans = Varaktigt glans.

met. Hon har nämligen på de 264 sidor, som boken omfattar, icke endast givit en klar bild av de olika penningorganisationerna utan också ställt upp och skärskådat en hel rad för såväl fackmän som lekmän intressanta problem. Det faktum, att författaren inte bara har teoretisk utan också praktisk kännedom om bankväsendet, är dessutom ägnat att ge liv åt behandlingen av ett eljest ganska "torrt" ämne. Boken är också i bästa mening populär. Detta innebär emellertid ingalunda, att författaren allt för mycket skattat åt den bland populära författare inom olika områden ofta förekommande tendensen att — helst utan att "oroa" läsarens tankeverksamhet — försöka smussa åt honom en del kunskaper. För den vakne och intresserade läsaren möter det dock inga svårigheter att tillägna sig bokens innehåll, och när detta väl är gjort, skulle det vara förvånansvärt, om ej en stor del av läsarna känner behov av kunskap även inom andra, för hela samhällslivet viktiga, ekonomiska områden.

EBON ANDERSSON.

Spanjorskor som poliser.

Barcelonautställningen kom med en alldeles speciell nyhet för Spanien: kvinnliga poliser. Det meddelas att "experimentet" utföll till fullkomlig belåtenhet och man väntar sig nu permanent anställning av kvinnor i polisverksamhet.

Agda Montelius minne.

Med anledning av att tio år förflutit efter fru Agda Montelius' bortgång har Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse låtit nedlägga en krans på hennes grav.

Ny F.-B.-F.-krets.

En förbundskrets bildades i Östersund den 30 oktober, varvid ett tjugotal personer antecknade sig som medlemmar. Till medlemmar av styrelsen valdes fil. mag. fröken Gerda Ljunggren, ordförande, fruarna Ruth Hasselberg, Märta Hedberg, Vere Heilborn och Elise Ström samt till suppleanter fröken Karin Eriksson och fru Greta Nilsson.

Den nya förbundskretsen hälsas hjärtligt välkommen!

Nya förbundsmedlemmar

H ä l s i n g b o r g: fru Elin Sven Andersson, fru Margot Ekgren, fröken Rosalie Lundblad, fru Greta Nordström, fru Svea Osbeck, fru Hilma Sandstedt.

K a r l s t a d: fru Aina Andrén, fru Emy Forsgren, fröken Nanny Herdenberg, fru Elin Rönquist, fru Ruth Stolpe, fru Elin Thorelli.

L a n d s k r o n a: fröken Maja Fritsch, fröken Elsa Lindholm, fröken Dagmar Möller, fröken Olga Nordström, fröken Harriet Stahre.

M a r i e s t a d: fröken Gerda Larsson, fru Adèle Johnsson, fru Anna Trapp.

Y s t a d: fru Frida Hagen.

Helsjöns Gyttjebad och Kuranstalt,

numera öppet året om, har från början, på grund av Helsjögyttjans utomordentliga verkan på reumatiska sjukdomar, specialiserat sig på behandling av dessa. Förstkl. rum med centralvärme, elektr. ljus, varmt o. kallt vatten. 1:kl. badavdelning. Allt under samma tak. Utmärkt kök. Fullst. restaurationsrättigheter.

Medicinska förfrågningar besvaras av D:r Stig Kl:son Björkman, Helsjön, samt D:r Klas Björkman, Göteborg. Rumsbest. och övriga förfrågningar besvaras genom Kamrerrarekontoret, Helsjön. Rikstel. Horred 4. Obs. Ny bilväg från Göteborg via Fjärås å Västkustbanan—Idala—Helsjön.

En kvinnornas vädjan till världens statsmän.

Samtidigt med Nationernas Förbunds rådsmöte denna höst i Genève voro där samlade representanter för flera internationella kvinnoorganisationer, vilka diskuterade möjligheterna av internationellt samarbete. Ur dessa överläggningar utgick som ett första praktiskt resultat en gemensamt undertecknad vädjan i fredsfrågan, ställd till världens statsmän.

Undertecknare voro Ishbel Aberdeen and Temair för Internationella Kvinnoförbundet, M. I. Corbett Ashby för Internationella Kvinnoalliansen för Rösträtt och Lika Medborgarrätt, Jane Addams för Internationella Kvinnoförbundet för Fred och Frihet, Winifred Cullis för Internationella Förbundet av Akademiskt bildade kvinnor samt C. M. van Asch van Wyck för Världsförbundet av K. F. U. K.

Man framhöll att de undertecknande organisationerna representerade mera än fyrtio miljoner kvinnor, som i femtiosex länder arbetade på att främja internationellt samförstånd. I dessas namn ville man väcka uppmärksamhet på den växande och olycksbådande tendensen såväl hos press och allmänhet som t. c. m. inom regeringskretsar att diskutera — och i diskussion medge — möjligheten av ett nytt krig. Detta i trots av Briand-Kelloggpakten, detta fördrag om krigets avskrivande, som nyligen undertecknats av femtiosju civiliserade stater.

Detta vore ett direkt hot mot de unga och mot hela mänskligheten, det kunde och finge ej genom stillastående tolereras.

I en tid av oerhörda rustningsbörder, ekonomiskt krig och depression inom näringslivet, av oro och omvälvningar ville undertecknarna uppfordra alla uppbyggande krafter till energisk handling.

”Vi förklara fredssträvandet”, slutar denna kvinnornas apell, ”vara vår tids nödvändigaste uppgift. Vi vädja därför till varje rätt tänkande människa och i främsta rummet till kvinnorna i deras egenskap av mödrar att inse sitt ansvar och bruka sin makt. Vi uppmana varje enskild person att begagna sitt inflytande för att bekämpa den hävdvunna föreställningen att våldet förmår slutgiltigt lösa något problem. Vi uppfordra envar att med ord och handling verka för undanröjandet av krigets psykologiska orsaker, fruktan, okunnighet och vinstbegär, samt att med alla medel befrämja erkännandet av mänsklighetens enhet och nationernas inbördes beroende.

Vi fordra av folkens valda representanter, om de rätt fatta sitt privilegium att tjäna, att fördubbla sina ansträngningar och från denna stund sätta sin nationella heder i att till mänsklighetens värn göra Briand-Kelloggpaktens efterlevande i sann anda till sin första uppgift.”

Manifestet överlämnades till rådsförsamlingens president Mr Titulesco,

Homeopatisk Behandling Dr. Harald Helleday

Leg. homeopatisk läkare (U. S. A.)
Norrtullsgatan 55, 3 tr. Tel. 85670.

Tid beställes pr telefon
vardagar mellan 8-9 och 6-7

som med välvilja förklarade sig beredd att befordra det till de skilda delegationernas medlemmar. Direkt framlämnades det emellertid av kvinnodeputationen även till tyska, engelska och franska delegationsordförandena, dr Curtius, Mr Henderson och M. Briand, vilka samtliga lyckönskade till det initiativ som härmed tagits från kvinnohåll.

Vår protest.

Fredagen den 31 oktober hade kallats till offentligt möte i Stockholms stora konserthussal med anledning av 1928 års lönekommittés betänkande. Inbjudare voro de kvinnliga Kårsammanslutningarnas Centralråd, Fredrika-Bremer-Förbundet, Svenska Kvinnors Medborgarförbund och Svenska Kvinnornas Nationalförbund.

Det blev en storartad demonstration mot det avvikande från behörighetslagens innebörd, som kommittébetänkandet på flera punkter utgör. Den stora salen var fylld till sista plats och ett samtidigt möte i lilla konserthussalen hade i sista stund måst anordnas för dem som inte rymdes i den förra lokalen. Vid detta senare möte ryckte dr Lydia Wahlström in som talare och de ordinarie talarerna, med undantag av rektor Sörensen, upprepade där sina föredrag.

I stora salen syntes bl. a. inbjudna på främsta bänken finans- och socialministrarna samt lönekommitterade.

Rektor Anna Sörensen började på sitt oförlikneligt mjuka sätt — som dock tillåter henne att så mäterligt säga ifrån — attacken mot kommitténs behandling av lärarinnorna. Lektor Ernst Wigfors, på vars lott det fallit att som dåvarande finansminister i riksdagen försvara 1925 års löneproposition, hävdade att riksdagen ingalunda med sitt beslut avsett en uppdelning av de högre tjänsterna på männen och de lägre på kvinnorna, vilket 1928 års lönekommitté menar att, behörighetslagen till trots, vore i praktiken avsett. Advokat Georg Stjernstedt nagelfor skarpt ur juridisk synpunkt lönekommitténs tydning av behörighetslagen, betonande att dess uppfattning av dess innebörd och dess tillämpning av lagen stred mot grundlagens bokstav och anda enligt lagstiftarnas otvetydiga mening.

Till sist vittnade fröken Kerstin Hesselgren i ett av både stark indignation och blixtrande humor buret anförande om hur hon med rent samvete i riksdagen kunnat rösta för behörighetslagen, då den på intet sätt medger en tolkning, som nu gjorts av 1928 års lönekomitté, samt avgav även, i eget och kvinnornas i allmänhet namn, Bragelöftet att inte ge upp striden för likställighetsprincipen och behörighetslagens sanna och rätta tillämpning.

Till sist antogs enhälligt följande resolution:

Kvinnor från skilda arbetsområden och tillhörande olika kärorganisationer, samlade till möte i Stockholm den 31 oktober 1930

D A M E R Atelier "Paris Wien Berlin"

Låt sy Edra

kläder hos

Regeringsgatan 88, Stockholm

med anledning av 1928 års lönekommittés betänkande, hava enats om följande uttalande.

Med erkännande av de förbättringar i de kvinnliga statstjänarnas ställning, som kommittéförslaget i vissa avseenden innebär, vill mötet uttala en bestämd protest mot kommitténs tolkning av behörighetslagen och av 1925 års riksdagsbeslut angående kvinnliga befattningshavares löner.

Mötet kräver, att den genom 1909 och 1921 års grundlagsändringar och behörighetslagen kvinnorna tillerkända rätten att fritt och på samma villkor som männen tävla om statens befattningar utan in-

skränkningar tillämpas samt att rättelse vinnes i fråga om de uppenbara orättvisor, vilka vid 1925 års lönereglering drabbade de kvinnliga tjänstemännen vid inplaceringen i den för män och kvinnor gemensamma löneplanen.

Mötet protesterar mot den olikhet i lönehänseende mellan män och kvinnor, som kännetecknar kommitténs förslag till lönereglering för befattningshavare vid undervisningsväsendet, och kräver, att den principiella likställighet mellan man och kvinna i statstjänst, som lagen föreskriver, måtte genomföras även beträffande lönerna inom undervisningsväsendet.

Ellen Keys liv.

En bok om en mänska måste framför allt, för att hålla måttet, göra personen levande.

Mia Leche-Löfgren har skrivit en bok om Ellen Key. Den stora människan, den modiga kämpen, "sibyllan på Strand" lever i denna bok.

De finns ännu, vilka personligen stått Ellen Key närmare än fru Leche-Löfgren, vilka mera direkt samtidigt upplevt hennes hetaste kampår och känner mera om dessa än vad hon, den yngre, eleven från Whitlockska skolan — först senare också Ellen Keys vän — kan göra. Slutligen finns den av Ellen Key själv utsedde minnesexekutorn, med tillgång till hennes efterlämnade papper. Detta till trots torde fru Leche-Löfgrens in-

telligenta, livfulla och samvetsgrant opartiska skildring av Ellen Keys liv och verk alltid komma att försvara sin plats i litteraturen om Ellen Key.

Bilden av henne växer fram mot bakgrund av hem- och familjemiljö, tidsförhållanden och inre utvecklingsbetingelser. Mycket är oss redan bekant, en del av det har Ellen Key själv berättat för oss, men framställningens friskhet räcker fullt för att hålla intresset vaket alltigenom. Barnet på Sundsholm, som uppfostras efter även för den tiden stränga principer och som vänjes till asketisk torftighet i mat och dryck, den begåvade unga flickan, som blir den beundrade faderns sekreterare och medarbetare under hans riksdagstid, pedagogen, talarinnan, författarinnan och socialrevolutionären, med liberalen Emil Keys åsikter i blodet men också i visst

Mia Leche-Löfgren: Ellen Key. Hennes liv och verk. Bokförlaget Natur och Kultur.

ULRICEHAMNS SANATORIUM ULRICEHAMN

Telefon 59 (växel)

Pensionspris fr. kr. 10:—. Inga inskrivnings-, kurplats- eller läkareavgifter utöver pensionspriset.

Intendent och överläkare:

D:r J. A. ANDERSSON.

avseende med arv av moderns konservatism — genom de olika faserna av Ellen Keys liv accentuerar sig hennes personlighet i boken.

I kapitlet "Kärleken" ger Mia Leche-Löfgren en fin och grannliga analys av Urban von Feilitzens och Ellen Keys ännu ej i grunden kända ställning till varandra. Det synes som har författarinnan med psykologiskt klarläggande blick här trängt in till det för Ellen Key livsavgörande moment, som i stort varit bestämmande för hennes riktning. Utan att direkt bekänna sig till Freuds långt drivna förkunnelse av genom hämningar skapade komplex må dock väl i fråga om Ellen Keys fanatiska "kärlekslära" och moderskapskult kunna sägas att bakom dessa ligger en i detta avseende för egen räkning icke tillfredsställd lyckolängtan; en dödad känsla och ett kuvat begär, som hos den lidelsefulla Ellen Key slog över i starkt extatiskt upphöjande av kärleks- och lyckolivet, mannen, barnet, men även i oförstående och fientligt ställningstagande gent emot "kvinnosakskvinnorna", vilka hon menade förnekade dessa livsintressen.

Härmed är man inne på Ellen Keys hållning med avseende på kvinnorörelsen. Fru Leche-Löfgren har givit denna sak sitt särskilda kapitel. I fråga härom må dock sägas att detta hör till de moment i boken där man särskilt saknar det medupplevdas grund. Naturligtvis är det inte frågan om att även därförutan en intelligent och kunnig skildrare kan ge en god framställning av så väl Ellen Keys inställning som av den strid

denna förorsakade och att även till dels detta gjorts. Dock synes mig perspektivet i viss mån begränsat och det helas proportion ej fullt tillfredsställande avvägt. Stormen kring "Missbrukad kvinnokraft" var vida våldsammare och berodde på mera djupgående orsaker än som här är fullt klarlagt. Den torde inte kunna mätas utan tidsförhållandenas synnerligen noggranna historiska inplacering i framställningen. Något förhastat torde även författarinnan tillägnat sig Ellen Keys uppfattning att kvinnorna vid sin "frammarsch" i kampen för sina rättigheter "börjat visa oarter och överdrifter". Med sanning torde nog kunna sägas, att de svenska kvinnorna under sitt fortgående frigörelsearbete i sällsynt grad hållit sig fria från ensidig dogmatism med avseende på framställda krav, och deras kampmetoder lär aldrig ha präglats av obalanserad aggressivitet. Skall något sägas, vore det väl att vi understundom "skyndat" väl långsamt! Vad Ellen Key beträffar kommer härvidlag just det tragiska förhållandet in att hon, som framför allt annan hävdade och begärde personlighetens frihet, inte oförvillat såg på kvinnornas frigörelsesträvanden. Nu ana vi — och fru Leche-Löfgren har själv pekat på detta — att därbakom ligger djuptgående personlig upplevelse som kom Ellen Key att med sin natur hela intensitet vända sig emot en kvinnornas inriktning, som hon fruktade gick emot deras egen lycka. "Kvinnans historia är kärlek" föll hennes ord, och hon trodde sig behöva hjälpa till att bota dem

TWILFIT

Nybrog. 11 — Tel. 75854 — Stockholm

Stockholms största specialaffär i
KORSETTER, CORSELETTER, UNDER-
KLÄDER, STRUMPOR OCH
HANDSKAR.

från "tvinsoten att befrias från sitt kön", misstagande sig på att sådan fara var för handen.

Det är inte nödigt att här vidare orda om 90-talets stora strid med Ellen Key å ena sidan och "kvinnosakskvinnorna" å andra. Överdrifter torde för visso förekommit från hennes håll. Att hon återigen missförstods och mistyddes i stridens hetta torde vara ett faktum. Att mycken och svårglömd bitterhet å båda hållen stannade kvar likaså.

I ett förtjusande kapitel kallat "Levande pedagogik" berättar fru Leche-Löfgren personliga minnen av Ellen Key som lärare i Whitlockska skolan och får i detta kapitel även in huvudlinjerna i "Barnets århundrade". Med fin precisering framhåller hon att Ellen Key förenklat problemet om skolan på ett sätt som hon troligen inte gjort om det gällt ett aktuellt reformprogram, att det är om sin "drömda skola" hon talar, men också att hon givetvis hoppades på en utveckling i den riktning hon skisserat — förhoppningar som gäckades.

"Fosterlandskärlek och fredsideal" heter kapitlet om en av de starkast betonade sidorna av Ellen Keys väsen och ett hennes stora — kanske största — livsintresse. Sundsholmsbarnet, som lidelsefullt älskar denna bit av Sverige där hon växer upp, blir den av hembygden, Sverige, bergtagna Ellen Key. Heidenstams "jag längtar marken, jag längtar stenarna där barn jag lekt" är som sprunget ur hennes hjärta. Fru Leche-Löfgren visar hur hennes fosterlands-

känsla ligger under som grunden för hennes fredskärlek, men hur hon ser freden tryggad genom försvarsberedskap. Hon visar fram den unga Ellen Key, som levde med i faderns strid i riksdagen för ett nytt försvars ordnande, och den äldre, som bekämpar försvarslöshetens princip, som finner icke blott försvarskriget en nödvändighet, som måste räknas med, utan även anfallskriget berättigat om det gäller att hjälpa "en broder i nöd".

Men författarinnan berör också Ellen Keys i sista delen av "Allsegraren" sympatiuttalanden för värnplikts- och krigsvägrarna och nämner hennes ord om att den bästa ungdomen i vår tid betraktar krigstjänstvägran som "den hörnsten, på vilken fredens tempel skall byggas".

Det lär väl knappast kunna avgöras i vad mån Ellen Key verkligen under sina sista år, efter världskrigets henne nästan nedbrytande händelser, kom till en ändrad uppfattning av försvars- och rustningsnödvändighet. Måhända har fru Leche-Löfgren rätt när hon påpekar att man gör Ellen Key mera rättvisa om man inte drar för vittgående slutsatser ur uttalanden som hon gjorde vid en tidpunkt, "när tankebilderna börjat blekna och de en gång så klara livslinjerna alltmera förlorade sig i ålderdomens töckenvärld". Här må dock påminnas om ett föredrag om "Krig eller fred?", som Ellen Key höll i Mjölby våren 1924. Undertecknad var ej närvarande, men personligen sade mig Ellen Key efteråt att hon här dekla-

Den omtänksamma husmodern vänder sig alltid till Lunda Tvättinrättning
 Garanteras ett förstklassigt arbete. — Kläderna försäkrade under tvättningen.
 — — — — — Telefon Drottningholm 20 och 190 — — — — —

rerat sig för värnplikts- och krigsvägran, och hon tycktes själv mena att detta vore en vändpunkt för henne och att det skulle väcka stort uppseende. Hon överlämnade även ett referat av föredraget, gjort av en henne närstående, och bad att det skulle intagas i Hertha. Detta gjordes under den åsatta rubriken "Det heliga kriget" (häft. 6, 1924), vilket vore krig mot kriget genom krigs- och värnpliktsvägran.

Huruvida detta föredrag och Ellen Keys egen önskan att den ståndpunkt hon där intar — vilken i referatet anges vara baserad på ett kapitel i den då under arbete varande "Allsegraren" (del 11) — också bör betraktas ur den synpunkt som fru Leche-Löfgren, i samband med Ellen Keys uttalade åsikter just i denna del av "Allsegraren", framhållit må lämnas därhän. Det är inte för oss att tvista om vilka Ellen Keys sista tankar i denna fråga verkligen var. Men det har synts mig riktigt att i detta sammanhang nämna ett personligt uttalande av Ellen Key och att påminna om vad som på hennes egen begäran blev synligt angående denna sak i Hertha.

Fru Leche-Löfgren säger på ett ställe i sin bok att Ellen Key "var mera traditionsbunden och i viss mening mera konservativ än Fredrika Bremer". Omdömet är riktigt, men skulle under en del av hennes liv ingalunda godtagits av Ellen Key själv. Hennes ungdoms entusiasm för Herthas författarinna efterträddes av ett

mera kyligt bedömande, och hon såg näppeligen Fredrika Bremer som den traditionsfrigjorda reformkämpe hon var. När hon emellertid på sin 70-årsdag erhöll som gåva de fyra delarna "Fredrika Bremers brev" föranledde detta henne till ett ivrigt studium av Fredrika i dessa autentiska och avslöjande dokument. Med sin generöst varma natur färdig att helt ge sig, när något grep henne, togs Ellen Key fången av den höga och fria ande som mötte henne i Fredrika Bremers brev, och hon vittnade i de fragment av sina memoarer, som hon hann med att skriva, om sin stolta glädje att i Grimbergs "Svenska folkets underbara öden" ha fått platsen strax efter Fredrika Bremer bland bemärkta kvinnor.

Jag har dröjt vid detta, då det tyckes mig av synnerligt intresse att konstatera Ellen Keys vördnad för och beundran av Fredrika Bremer, när hon verkligen lärde känna henne. Två stora och fria människor möttes. I själva verket var där i mycket en påfallande likhet mellan dem — i all olikhet! Det kunde vara av intresse att en gång draga upp parallellinjerna.

När man lägger bort fru Leche-Löfgrens bok om Ellen Key är det som bröts direkt samvaro med henne. Så verkligen levande möter oss Ellen Key i hela sin magnetiserande personlighet. Man känner hennes hjärtas värme, hennes starka tankar, hennes snilles eld. Mera initierat, på grund av tillgång till nu ej tillgängliga kun-

K. E. Sundströms Snickeri- o. Renoveringsverkstad

utför *renovering av antika möbler*, förstör ej den ålderdomliga prägel. Kompletteringar och nya arbeten utföras på beställning. Laveringar och inläggningsarbeten. Ompolering, boning och lackering, antikbehandling. På begäran: skisser, ritningar och kostnadsförslag. **Moderata priser och omsorgsfullt arbete.**

Tel. 720 32.

Sibyllegatan 9, Stockholm.

Tel. 720 32

skapskällor, kommer en gång hennes liv att läggas fram — när tiden är inne för sådant publicerande. Vi är

tacksamma för den rika bild som nu givits oss.

ELLEN KLEMAN.

En mohammedansk pionjär.

Orientalen, harem—mysticismen, oge-
nomträngligheten — allt detta är
inte längre vad det varit. Men forsk-
ningsresanden och turisten, varken
den ene eller den andre, ser näppe-
ligen ännu det fullt verkliga ansiktet
av denna främmande värld och vad
nytt som där rör sig. En och annan
gång kommer ett vittnesmål från nå-
gon av parterna själv.

Une Vie de Muselmane
står i klara, stora typer på ett litet
grönt bokhäfte. Foulad Yeghen är
författarnamnet och utgivningsorten
är Kairo.

En mohammedanskas liv, sett och
skildrat av en landsman, ett auten-
tiskt dokument av värde när man vill
söka tränga in i det till ganska sent
hittills av en förlåt gömda.

Till Madame Hoda Charaoui Pacha,
den första egyptiskan som trädde upp
för kvinnornas underkända rättighe-
ter, en hyllningsgård åt hennes verk,
lyder författarens tryckta dedikation
på försättsbladet.

Den ger med detsamma nyckeln till
boken — och man undrar om det inte
möjligen är moment av Hoda Chara-
ouis eget liv som lämnat material till
denna berättelse, om inte det är le-
darens av den egyptiska kvinnorörel-

sen, utgivarens av kvinnosakstidskrif-
ten L'Egyptienne öde som här
skildras? Ty det är om en "révoltée"
och en vägrödjerska som boken hand-
lar.

Den som sett Hoda Charaoui röra
sig med orientalskans höga förnäm-
het i det brokiga livet i en interna-
tionell kongress och som samtidigt
varit i tillfälle att uppfatta av vilken
oerhörd betydelse manifestationen av
de församlade kvinnornas traditions-
befriade uppträdande varit för henne
kan i vilket fall som helst på ett all-
deles särskilt sätt fatta Foulad Yegh-
ens framställning av mohammedans-
kan Soad Samys utveckling och liv.

Soad är, som Hoda Charaoui själv,
en högättad ung flicka, hemma i den
aristokratiska egyptiska familjemil-
jön från 1800-talets slut. Hennes far,
Aly Pacha, bekläder en framskjuten
plats inom regeringen; en fransk gu-
vernans har hand om hennes utbild-
ning och en turbanklädd schejk un-
dervisar henne i arabiska språket och
i religionens föreskrifter.

Från hon är sex, sju år har hen-
nes far understundom tagit henne
med på promenader i vagn; när hon
fyller tio år är det slut med dessa
extravaganser. Hennes mor medde-

Modesalongen Biblioteksg. 11, 1 tr. Stockholm.

Firma Gerda Janson & Co.

Innehavare: **E b b a O l s s o n** och **G e r d a J a n s o n** (Etablerad 1904)

lar henne att hon är en "hanem" och att hon inte kan få visa sig bland männen.

Hennes mor lever den förnäma egyptiskans avskilda haremsliv, utsträckt på sin schäslong, rökande oräkneliga cigarretter och omgiven av en mängd obildade kvinnor av lägre stånd, som frossar på sladder och intriger.

Soads stora, franska vän och lärarinna, M:lle Yvonne, säger henne, vad modern inte gjort, att hennes mor tillhör den olyckliga klassen kvinnor som, instängd i harem, uthärdar mannens förmynderskap, även hans brutalitet, utan att beklaga sig. Men modern är inte att rädda, hon skulle aldrig erkänna de principer på vilka hennes eventuella frigörelse kunde baseras.

Från Soads generation, lär henne M:lle Yvonne, vore räddningen att vänta.

En gränslös glädje uppfyller Soads hjärta, och, utan att ännu fullt förstå innebörden, säger hon sig att hon skall göra allt för att bli värdig den uppgift som hennes västerländska vän låter skymta för henne.

Sju år förgår. Soad har blivit en förtjusande ung flicka. Aly Pacha ger fester som hon kan stjäla sig till en glimt av genom kvinnoavdelningens förmörkade fönster. Men det gör henne inte vidare mycket att hon inte får vara med. Värre är att modern förvisar henne från de i harem samtidigt inviterade damernas sällskap. Det skulle genera dessa om hon vore

närvarande, säger modern! De skulle inte kunna tala om de saker som de brukar, de vore inte lämpliga för en ung flicka att höra. Soad får varken höra den store sångaren på faderns fest eller se de sköna damerna som är moderns gäster.

Soad är olycklig. Men tankar och idéer, som M:lle Yvonne väckt hos henne, skandaliserar hennes mor och försätter hennes far i de våldsammaste vredesparoxysmer.

Så kommer faderns befallning att hon skall gifta sig med en rik köpman i Kairo, giftermålet skall hjälpa upp Aly Pachas derangerade affärer. Naturligtvis nekar Soad, hotelser och misshandel böjer inte hennes motstånd. Hon lyckas fly till en väninns hem, och hennes far drar sig tills vidare att hämta henne tillbaka med våld.

Hon har redan börjat utöva ett visst inflytande bland de unga flickorna i moderns umgängeskrets genom att propagera M:lle Yvannes idéer. Hon börjar också nu med hjälp av sin franska vän — Soad är tillbaka i faderns hus — att skriva en liten broschyr som skall sprida dessa idéer i vidare kretsar. M:lle Yvonne får den med hjälp av sina litterära förbindelser i hemlandet tryckt i Paris — den är skriven på franska — och den kommer ut öppet signerad av Soad.

Den väcker uppståndelse. Alla tidningar kommenterar den, några med gillande, de andra med de våldsam-

Ernst Mattssons *Snörmakeri & Bandfabriks-
Aktiebolag - Stockholm*

Rontor och Fabriker: 33 Arbetaregatan. Tel. R. 320 96, R. 81 89.
Försäljningslokal: 52 Klarabergsgatan. Tel. 137 96, Norr 196 96. - Affären grundad 1833.

maste utfall mot författarinnan och tendensen.

Soads far, som först nu får veta vad hans dotter tagit sig för, kallar henne till sig och är nära att i vanvettigt raseri slå ihjäl henne. Käppslagen haglar över den blödande flickan.

Mlle Yvonne hör hennes ångestrop, hon äger en fickrevolver, hon ruser in och riktar den mot Samy Pacha. Överraskad hejdar han sig — och försöker behålla kontenansen. — Det är inte den där lilla leksaken, som skrämmer mig, säger han, men hos mig förgriper man sig ej på en kvinna.

Pekande på den nu avsvimmade Soad säger Yvonne med ett nervöst skratt: Beviset härpå!

Men Yvonne tillåtes föra ut henne, sköta och förbinda henne.

En stund senare är hon avskedad av Aly Pacha och har lämnat hans hus.

Detta är den mycket unga egyptiskans erfarenheter och liv. Ödet är henne så till vida gynnsamt att den nästa man, som fadern vill gifta bort henne med, är en ung advokat, vilken — utan att fadern anar det — fattat intresse för den honom personligen,

naturligtvis, okända unga författarinnan av den mycket omtalade emancipationsbroschyren och av denna grund begär henne i gifte av fadern.

Det är onödigt att vidare i detalj ingå på Soads öde efter giftermålet med den unge, framstående advokaten Fouad Riza bey. Att inte hennes väg ligger jämnad och slät ens vid hans sida, naturligt nog, får man veta. Det finns fällor för henne — i den nya friheten — och prov även för honom, som kunde kommit hans fördomsfria syn att lida skeppsbrott.

Skildringen av denna mohammedanskas liv slutar dock med att hennes man ger henne försäkringen om sitt fortfarande bistånd i hennes reformkamp för de bundna systrarna men också med att krigets vågor sköljer fram mot hennes land och dränker strävanden och intressen i stundernas ohyggligheter. Soad Rizas sista trosbekännelse i brev till Yvonne Dacier blir under trycket av dessa att det är tillintetgörandet av kriget, som hon framför allt hoppas av framtidens frigjorda kvinnor. Detta har blivit det stora målet hon vill arbeta för att nå fram till säges i denna bok om en mohammedansk kvinnas frigörelsekamp och propaganda för västerländska rätts- och frihetsideal.

Damskrädderi och Klänningssömnad

Tegnérgatan 11. Stockholm. Tel. 95 81
(Hållplats för spårvagnslinje 1 o. 6 samt busslinje 55.)
Emottager beställningsarbete å all sömnad, som hör till 1:sta klass damskrädderi och klänningsateljé. Vålgjort arbete och humana priser. Vördsamt Ruth Gustafson.

Bokägare

som sätta värde på ett vackert vålgjort arbete, prima materialier och likväl billiga priser, böra lämna sina böcker till inbindning hos

KARL JONSSONS BOKBINDERI
Norrländsg. 5. STOCKHOLM Tel. 187 00

Skrivelse från F. - B. - F.

Fredrika-Bremer-Förbundet har i slutet av oktober ingått till Kungl. Maj:t med en andra skrivelse i frågan om moderskaps-skydd. Skrivelsen lyder såsom följande:

Då Fredrika-Bremer-Förbundet sistlidne mars i anledning av nådig remiss avgav yttrande över moderskaps-sakkunnigas betänkande tillstyrktes sakkunnigeförslaget i dess huvuddrag.

Att frågan om moderskaps-skydd bringas till snar lösning med tillämpning av de två linjer sakkunniga föreslagit, ekonomiskt understöd å ena sidan och å den andra vårdåtgärder av olika slag i förening med upplysnings-verksamhet, ligger förbundet i hög grad om hjärtat. På grund härav tillåta vi oss att efter tagen kännedom om vad myndigheter och enskilda organisationer yttrat beträffande sakkunnigeförslaget, ånyo göra en framställning i ämnet.

Behovet av utökade skyddsåtgärder i syfte att bereda bättre vård åt obemedlade och mindre bemedlade barnafödorskor samt deras späda barn har i de avgivna yttrandena allmänt erkänts. Vidare föreligger sedan ett år tillbaka genom de moderskaps-sakkunnigas arbete en allsidig och grundlig utredning av frågan i hela dess omfattning och de förslag, som av de sakkunniga framlats, äro av beskaffenhet att ha tillvunnit sig ett vidsträckt erkännande. Det synes därför förbundet som om tidpunkten nu vore kommen att söka åvägabringa ett avgörande i den viktiga samhällsangelägenhet som arbetet för utvidgat moderskaps-skydd utgör. Att däremot genom tillmötesgående av krav på ytterligare utredning alltjämt förhålla denna fråga, som redan har en lång riksdagshistoria bakom sig, torde näppeligen ge ett verkligt utbyte men väl bli till hinder för vad alla för saken intresserade

önska, nämligen en förbättrad mödrar- och spädbarnsvård.

Såsom redan de sakkunniga framhållit och flera myndigheter sedan ytterligare utvecklats hava frågan om kontant moderskaps-understöd å ena sidan och lagstiftningen angående sjukförsäkring å den andra vissa beröringspunkter sinsemellan. Vid utformandet av en del bestämmelser i resp. lagar blir det nödvändigt att hänsyn toges till nyssnämnda omständighet. Detta pekar hän på att förslaget till moderskaps-skydd bör framläggas i samband med en ny sjukförsäkringslag.

Förbundet har tidigare gått in för att de industriarbeterskor, som äro i lag förbjudna att under sex veckor efter barnsörden återgå till sitt yrkesarbete, böra erhålla viss ersättning för mistad arbetsförtjänst. Vi fasthålla vid denna vår ståndpunkt även om det skulle visa sig ekonomiskt omöjligt att, såsom från några håll ifrågasatts, bereda jämväl andra behövande arbeterskegrupper motsvarande ersättning.

Fredrika-Bremer-Förbundet tillåter sig alltså att — under framhållande av det samband mellan frågan om moderskaps-skydd och lagstiftning angående sjukförsäkring, vilket talar för en samtidig lösning av dessa frågor — i underdånighet hemställa

att sakkunnigeförslaget angående moderskaps-skydd måtte i sina huvuddrag läggas till grund för regeringsproposition till instundande riksdag och

att därvid måtte föreslås kontant moderskaps-understöd för obemedlade och mindre bemedlade barnafödorskor samt vårdåtgärder för blivande och nyblivna mödrar och deras späda barn samt

att därjämte förslag upptages angående ersättning åt vissa barnafödorskor för mistad arbetsförtjänst.

Tandläkare ERIK LINDBLAD

Sveavägen 102, 2 tr. (Hiss). STOCKHOLM

Mottagning efter överenskommelse pr telefon 81980.

Från bokvärlden.

Det osynliga bygget. Arnold Norlinds dagböcker i urval av Klara Johanson. Albert Bonniers förlag.

Fyra band dagböcker utgivna i urval, med den mest ursprungssäkra indelning, betecknade endast med nummerföljden 1, 2, 3, 4. På innehållet passa Arnold Norlinds egna ord om Amiels dagbok: "detta är hjärtats egna ord, som det talar till sig självt utan lyssnare". Rent av förunderlig är hos en så ung människa — större delen av utdragen tillhöra tiden vid eller före tjugofemårsåldern — redbarheten, äktheten, friheten från posserande. Ungdomens blick i självreflexionens spegel är vanligen självbeundrans.

I stort sett går den unges väg från känslans och fantasiens blomsterland till viljans brantare, ödsligare stigar. Stjärnljuset lyser också där.

Den unge Arnold Norlind är en sannskyldig soldyrkare. Solen och ibland elden äro symboler för hans panteism: en panteism, som tyckes kvälla fram spontant, ej beroende av litterära intryck. Men med den sammanhänger naturligtvis hans dragning till sådana skilder som Hölderlin och Walt Whitman. Ett sådant val är lätt att förstå. Men att Dante sjunger sig in i samma ungdomssinne är desto märkligare. Där har tidsmiljön, evolutionismens, livstrons, den moderna esteticismens, i ingen mån gjort sig gällande.

Där är både lidande och längtan på dessa blad "från kampären", som Emilia Fogelklou kallar dem i ett själfullt företal. Men det är dock "en drömmares dagbok", en drömmares, som åter och åter skådar eller dröm-

mer om blommor och stjärnor. Det är verkliga blommor från trädgården eller på marken, och det är drömsymboler, ofta liljor. Drömmaren drömer i bilder och återger dem med ömt varsamt, konstnärligt ordval, mån om att bevara deras glans och doft. Toner klinga för hans själ och fantasi, aldrig blott för hans öron, och han anförtror dagboken vad han hört. Drömsyner, sagor, dikter, hänyckningstillstånd, blomsterstycken, soldagrar, stjärnglimtar växla, som stämningar, intryck och ingivelser växla.

Intensitet och nyansrikedom utmärka i lika grad det känsloliv, som här skymtar. Den önskan, som ynglingen en gång ger uttryck åt, var uppfylld: han var både fackla och eolsharpa.

HILMA BORELIUS.

Valda dikter av *Sarojini Naidu*. I svensk tolkning av Teresia Eurén. Albert Bonniers förlag.

Det borde sannerligen varit en musiker som anmält dessa dikter, med deras magnetiska, böljande rytm, med de sugande, vaggande melodierna, som bära och omflyta motiven. De liksom pocka på att få brista ut i toner. Detta suveräna grepp över formen, denna stil, har icke skaldinnan — kallad Indiens största — undfått av moderlandet. Formen och rytmen fick hon med språket, det engelska, som hon talat sedan nioårsåldern, men känslan och motiven, som utstråla en sådan kysk lidelse, en sådan ljuv sinnlighet, de kvälla djupt inifrån hennes indiska själ. Därav denna säregna heta doft och tjusning, därav detta underbara att både en så gammal och en relativt så ung kul-

Har Ni

**Huvud-
värk?**

Då bringa TOGAL-tab-
letterna hjälp på några
få minuter. Rek.avläka-
re. Finnes på apoteken å
Kr. 2:40 och 0:85.

Rudolph Björklund & C:o.,

Tapeter Malm Morgsg. 8
S t o c k h o l m

tur i hennes diktning ha kunnat smälta samman till hög konst — inför vilken vi känna oss små och — tack-samma.

Hon äger i högsta mått den rent orientaliska gåvan att låta det egna jaget sjunka ned i natur och sinne-värld, och därigenom och därifrån tolkar hon med genial ingivelse sitt folk och sitt land. Palankinbärarna, vävarna, pärlfiskarna, gatuförsäljarna, skördehymnerna, ormarnas fest, Buddha på sin lotustron, danserskor-na i templet, alla röra sig och leva inför våra ögon, inramade i sköna naturbilder, omsvepta av Indiens kryddmängda luft.

Hur gungar ej palankinen — och den sköna — i dessa strofers musik:

Vinglätt, åh vinglätt är bärarnas gång —
Hon vajar som blomma för vind vid vår
sång,

hon gungar lik fågeln på skummande ström,
hon svävar lik löjet kring läppar i dröm.

— — — — —

Hon svingas, hon svingas så mjukt som i
dans,

hon hänger som en stjärna i dagdroppens
glans,

hon lyftes som timmer på tidvattnets våg,
hon sjunker som tåren i ungrudens håg —
Vinglätt, åh vinglätt är bärarnas gång,
som en pärla på en pärlsnodd hon svingas
med sång.

Men det vore misstag tro att endast visornas sjungande lyrik tolkas i hennes poesi — kärleksextasens tränad lika väl som den kontemplativa andens sökande stillhet finna hos henne uttryck med klart konstnärligt syfte och stil, värdiga hennes stora föregångare inom den indiska poesin.

Hennes bildspråk är outtömligt, och individuellt. Då man egentligen bara borde låta henne tala själv ge-

nom sina dikter, men ej har plats därtill, må här åtminstone ges några exempel därpå: i en höstsång säger hon att solnedgångens glöd vilar mot ett mörkt moln som en glädje vid sorgens bröst; i en annan dikt skådar en människosjäl framtiden genom dess slöja av hemlighetsfullhet; om en kvinnas fridfullt fördolda liv säges det, att hennes dagar ligga skyddade som juveler i en turbans spänne eller som hemligheter i en älskares bröst; vinden sover i gryningens armar likt ett barn, som gråtit hela natten; en älskande kvinna tycker att hennes hjärta glider in mellan den älskades fingrar så som ormar mellan orm-tjusarens vid tonerna av hans flöjt.

Vi hejdas av frågan: vem är Sarojini Naidu? Av några, även här i Sverige som hon tvenne gånger gästtat, är hon känd — och inte endast som diktarinna utan också som den brinnande ivraren för reformer med avseende på kvinnornas ställning i hem och samhälle. I vinlet av internationella kvinnokongresser har hennes graciösa gestalt, svept i saarins mjuka veck, varit synlig och hennes flammande värtalighet har entusiasmerat från estraden. Om hennes personliga förhållanden kan meddelas att hon är född i Hyderabad på 80-talet. Hon tillhör en av sitt lands ädlaste släkter, där vishet och tradition gått i arv. Hon tilläts studera såväl vid universitetet i Madras som vid den av hennes fader grundade högskolan i Hyderabad. Men vid 15 års ålder sändes hon till England, mest för att glömma den man, som dock blev hennes make, d:r Naidu; han är av lägre kast, hur vore ett giftermål tillåtligt? I England gör hon den för hennes utveckling så viktiga bekantskapen med den berömde kritikern Edmund Gosse. Denne engelsman, häpen över hennes själsutveckling, beläsenhet och världserfa-

Vid be- Kapp- & Dräkttyger vänd
hov av Eder till

David Södermans Klädeshandel
Drottninggatan 22 Stockholm

Dr. Med. J. MÖLLER,

Homöopatisk Praktik, Stockholm 4.

Mott. 10—1, 3—5, Sönd. 1—3. T. V. S63.

Birkagatan 10, III (hiss). Stockholm.

Förfrågn. ifrån landsorten besvaras även.

renhet, ger henne det rådet att överge sin tidigare, efter engelska klassiker efterbildade diktning och söka sig hem till den indiska själen, över "den gyllene tröskeln". Hon lyder rådet och reser hem efter tre års studier i England. Hon gifter sig med d:r Naidu, trotsande kastens fördomar och åstadkommande en storartad skandal. Äktenskapet blir sällsynt lyckligt. Nu blommar hennes liv, hennes själ, hennes dikt. Tre diktsamlingar, alla på engelska, utkomma: 1905 *The golden threshold*, 1912 *The bird of time* och 1917 *The broken wing*.

Senare har hon tagit aktiv del i Indiens nationalitetsrörelse. Hon har mött upp vid Gandhis sida som politisk talarinna och folkledare, utsedd av Gandhi själv att efter honom träda i spetsen för de skaror, som uppsade England lydnad; som han är hon nu fångslad för denna sak.

Och översättningen? Förlåt, det hade så när undsluppit mig paradoxen: var var den?, jag märkte ingen. Så fullkomligt tyckes mig Naidus översättarinna — själv poet och nog något i släkt med Naidu själv — ha i sådan kärlek undfått dessa dikter att de till synes omärkligt och smärtfritt glidit från det ena språket in i det andra.

HEDDA KEY.

Kvinnor av Anna Lenah Elgström.
Albert Bonniers förlag.

Unga och gamla kvinnoansikten möter en på omslagsbladet till denna bok. Ini finns deras själsansikten. Det är en samling berättelser om kvinnor, och med sin förmåga att lysa ned i själsdjup har författarinnan inom novellens begränsade ram fångat livsödens skeenden och mänskors förvandling — eller förklaring om

man så vill — under dessa. Där finns "Hjältinnan fru Johansson" realistiskt insatt i hjälpfruns, genom mannen-delirantens mer än besvärande befintlighet, tragiska miljö; där är prostinnan Alexandra Karainens undertryckta person, som när det gäller blir levande samvete och skrämmer varken av liv eller död; där är "Indian-Maria" i sin drömförtrollade värld med mannen som hon trodde hon hatade, men som hon älskade; där lever fruarna Linde sitt andrahandsliv. Ännu andra kvinnors öden skymta, gripna och tolkade med Anna Lenah Elgströms ömt starka skildringskonst.

Kanske tänker nu någon att det blir tröttande med så mycken kvinnohistoria. Anna Lenah Elgströms skapande fantasi och rika nyanseringsgåva räcker till att göra den fångslande och levande.

E. K—N.

Av skånsk lera av Hertha Odeman.
Albert Bonniers förlag.

Det har utan tvivel sin förklarliga orsak att man med en viss misstänksamhet tar upp en bok som är folklivsskildring. Det har "gjorts" så många sådana att man är rädd för den odlade genren.

Hertha Odemans bok faller ingalunda inom den här angivna kategorin. Den är äkta vara. Det är skånefolk som där lever och rör sig, de talar som sådana och handlar som sådana. Men det är inte nog att förf. tydligen känner sitt folk på kornet. Hon kan skrivandets konst, och dessa berättelser är understundom små mästerverk. Att här nämna den ena framför den andra är inte nödigt; så mycket kan sägas att Hertha Odeman förtjänar att bli läst. Och den förtätade skånska atmosfären i denna bok

LIFFÖRSÄKRINGS-AKTIEBOLAGET

N O R D S T J E R N A N

Fonder över 87,000,000 kr., därav för reglering av de försäkrades vinst 4,150,000 kr.

bör för infödingarna ha det igenkännas speciella tjusning och på de utsocknes verka tillförlitligt avslöjande.

E. K—N.

Barnbiblioteket Saga har skickat ut årets julpublikationer. De mångåriga goda och vackra traditionerna är väl bibehållna. De små böckerna i sin klara och glada utstyrsel lockar redan genom denna. — Fågel blå är rent förtjusande med sin lille ryttare på sagofågeln — och de små kommer att ha roligt bara av pärmvignetterna. För innehållets rätta ton svarar namn som Anna Wahlenbergs, Elsa Beskows, Anna M. Roos, för att endast nämna några av de verkliga sagoberättare som medverkat i dessa barnens böcker.

Ungdomsteatern och **Barnsteatern** sörjer för skådespel och sagospel åt den för att spela teater alltid begivna ungdomen i olika åldrar.

Jultomten och **Tummeliten**, de omtyckta jultidningarna, hör som vanligt med till denna kollektion av jullitteratur för barnen, som kommer ut på Svensk Lärartidnings förlag.

F.-B.-F.-kretsarna.

Falköpingskretsen gästades den 8 okt. av fru Elisif Théel, Stockholm, som å folkskolans högtidssal höll ett föredrag över ämnet "Samhället och ungdomen". Föredraget utgjorde en redogörelse för de nya barnavårdslagarna och deras innebörd.

Gävlekretsen sammanträdde den 28 okt. å Hotell Baltic.

Sedan en del förbunds- och föreningsärenden behandlats, gav fru Anna Bäcklin en

klarläggande och intressant redogörelse för årsmötet i Stockholm.

Efter det ordföranden fru Anna Björk framfört mötets tack till fru Bäcklin överlämnades ordet till fru Signe Leksell, som i ett fängslade föredrag kallat "En pilgrimsfärd till Palestina" meddelade intryck från en nyligen företagen resa genom det Heliga landet. De förträffliga ljusbilder, som illustrerade föredraget, gävo åskådarna ett starkt intryck av Österlandets mystik och färgprakt. Auditoriets tacksamhet gav sig vid föredragets slut uttryck i varma, ihållande applåder.

Efter sammanträdet vidtog supé med samkväm.

Halmstadskretsen samlades första gången för hösten den 9 oktober, då maskiningeniör Egon Östlund höll föredrag om "Bildkonst". Han gjerde en kort översikt över de olika konstepokerna från äldsta tider till våra dagar, talade om konstverkets tekniska principer, dess komposition, rytm etc. och även något om det hantverksmässigt tekniska inom bildkonsten. Föredraget illustrerades av en mängd vackra bilder. Dessutom demonstrerades en samling tavlor av den s. k. Halmstadgruppen. Den talrika publiken tackade med starka applåder. Efter den angenäma supén sjöng ingenjör Östlund till ackompanjemang av luta några Karlfeldtsdikter, till vilka han själv komponerat melodi.

Halmstadskretsen samlas nästa gång den 14 november och den 12 december.

Hälsingborgskretsens första sammanträde hösten 1930 ägde rum tisdagen den 9 september i kretsens klubblokal, Kungsgatan 16.

Föreståndarinnan vid egyptiska statens flickskola i Kairo, fru Dagmar Berg, höll föredrag: "Från Egyptens kvinnovärld". Föredraget beledsagades av talrika ljusbilder. En intresserad publik fyllde salen till sista plats.

Den 6 och 7 oktober anordnade Hälsing-

ELEVER

erhålla god undervisning i tillskärning, uppsättning och provning ävensom mönsterkonstruktion.

Ellen Lundberg

Birger Jarlsgatan 39, 4 tr. Tel. 15 50.

Ni Vill Bo
CENTRALT OCH BEKVÄMT?

Bo då på

Sthlms Kristliga Ynglingaförenings

HOTELL

Bryggaregatan 10. -:- Tel. N. 304 70.

Nyrestaurerat. Hiss. Badrum.

borgskretsen gemensamt med Nordvästra Skånes Pedagogiska sällskap två föredrag av docenten, doktor Elsa Koehler, Wien: "Barnets krav på en psykologisk uppfostran" samt "Aktiviteten — skolpedagogikens huvudproblem".

Vid samkvämet sjöng folkskolläraren Nils Svanberg, ackompanjerad av musikediktör Gustaf Paulsson.

En kurs i engelsk konversation, omfattande 10 konversationsaftnar, tog sin början den 26 september. Ledare: Mrs Cook.

En kurs i tyska språket, omfattande 10 konversationslektioner, började den 9 oktober. Ledare: Fräulein Mimmi Boeck.

Den 12 oktober voro medlemmarna av Hälsingborgskretsen inbjudna att bese skyddshemmen Ljungaskog, Örkeljunga och Sonestorp, Eket. Ordföranden i styrelsen för skyddshemmen, doktor A. Gierow, hälsade de närvarande välkomna och redogjorde för skyddshemmens uppgift, tillkomst och utveckling, varefter de närvarande under ledning av föreståndaren, herr Tengstrand, fru Tengstrand och föreståndarinnan, fröken Forsberg, fingo bese hemmen.

Den 14 oktober förevisades Hälsingborgs stads barnhem i Rå för de intresserade "Fredrikorna".

Karlstadskretsen har två gånger i år gästats av advokat Mathilda Staël v. Holstein, som givit dess medlemmar inblick i lagar vilka beröra kvinnorna nära. I det första föredraget, den 27 febr., "Hur bör samhället ingripa mot asociala individer?" genomgicks lösdriveri- och steriliseringsfrågorna, och det andra, den 10 okt., behandlade förslaget till moderskapsskydd. Bägge aftnarna ha varit talrikt besökta och adv. Staël v. Holstein har blivit livligt uppskattad för sitt klara och sakliga framställningssätt. Efter föredragen har följt gemensam supé och samkväm, varvid ena gången fru Sigrid Brath gladde medlemmarna med uppläsning av Värmlandsdikter och adv. Staël den andra kvällen för tacksamt lyssnande åhörare berättade om

sina intryck från Internationella kvinnorådets kongress i Wien.

En omplacering i styrelsen har i höst ägt rum, i det att fru Lisa Olde-Holmberg blivit kassaförvaltare och fru Elsa Lovén sekreterare.

Kristianstadskretsen hade den 16 okt. kallat sina medlemmar till möte å Frimurarehotellet. Kl. 7 hölls styrelsesammanträde under fru E. Sjövalls ordförandeskap, för ordnande av höstens föredrag. Därefter höll kretsens sekr. fru Elsa Nordenskjöld föredrag om allmänna årsmötet i Stockholm i juni, varefter ett animerat samkväm vidtog.

Landskronakretsen hade möte den 24 okt. varvid dr Hanna Rydh höll ett fängslande och av mycket vackra skioptikonbilder illustrerat föredrag om "Tut-anch-amon". Efter tesupén sjöng fröken Helga Blennow några nummer till ackompanjemang av fru Agda Malmberg.

Malmökretsen hade den 7 oktober sitt första sammanträde under hösten. Sedan ordföranden fru Quensel hälsat de närvarande välkomna samt lämnat en kortare redogörelse för årsmötet i Stockholm höll fil. mag. fru Ruth Wedin Rothstein ett intressant och medryckande föredrag om "Ryska kvinnor". Därefter vidtog samkväm med tesupé.

Mariestadskretsen hade den 12 maj anordnat besök å Vadsbo Museum varvid de intressanta samlingarna förevisades av läroverksadjunkt H. Carlson.

Den 26 sept. hade kretsen allmänt sammanträde och samkväm, varvid fröknarna Lindblom och Langenheim redogjorde för förbundets årsmöte i Stockholm. Sång och musik utfördes av fruarna Odhe och Holmberg.

Den 7 okt. hölls på kretsens inbjudan offentligt föredrag av fru Elisif Theél om samhället och ungdomen. Mötet hade anordnats tillsammans med Husmodersföreningen och Vita Bandet. Efter föredraget följde

Välgjorda
billiga

OTTOMANER

en bädd 45:—
2 bädd. 85:—

Ottomankuddar 4:—, Pölar 3:—, Bäddchäslonger 38:—, Bäddfätöljer 60:—, Madraser 7:—, Duchateller 35:—, Furumöbler, Linneskåp 35:—, Salstolar, ek. 16:—, Bord 60:—, Stoppmateriel m. m. Beställningar. Reparationer. Begär katalog.

Tel. Söder 7 66.

Danielsson, Metaregatan 6.

Stockholm.

diskussion varvid först uttalades en bestämd protest mot Skaraborgs läns landstings beslut att höja avgiften vid lasarettens barnbördsavdelningar med 20:— kr. per fall. Därefter kom diskussionen att röra sig om kvinnlig barnavårdsman och stadssjuksköterska i Mariestad.

Nyköpingskretsen hade den 6 okt. sitt första talrikt besökta sammanträde för hösten. Sedan en del föreningsärenden behandlats — kretsen beslöt bl. a. att i likhet med andra kvinnoföreningar i staden utse representanter att arbeta för anordnande av en docktombola för att skaffa medel till hemsystrarnas fortsatta verksamhet — höll fil. lic. Tora Sandström ett med stort intresse åhört föredrag om " Några själsliga problem inför psykoanalysen".

Efter föredraget följde diskussion, och kvällen avslöts med tesupé.

Stockholmskretsen sammanträdde den 3 november i Årsta klubblokaler, varvid överläggning om krets mötenas ordnande utgjorde första punkten på aftonens pro-

gram. Sedan olika förslag framkommit och dryftats höll fröken Anna Åbergsson föredrag om "Pensionsförsäkringen under revision", på vilket diskussion följde. Samkväm med teservering.

Svalövs kretsen sammanträdde den 30 sept. å Fridhems lantmannaskola under ordförandeskap av fru Signe Nilsson-Ehle.

Sedan fröken V. Månsson lämnat en redogörelse för förhandlingarna vid årsmötet i Stockholm, höll docent J. Rasmusson ett med livligt intresse åhört föredrag om en av honom företagen resa till Italien, belyst med av honom tagna, synnerligen lyckade biobilder.

Senare samkväm med kaffeservering.

Varbergskretsen sammanträdde till allmänt möte torsdagen den 23 okt. Fru Maja Lundgren, kretsens ombud på årsmötet, redogjorde utförligt för detta och de frågor som där behandlats. Senare på aftonen berättade kretsens sekreterare om Passionsspelen i Oberammergau, som hon besökt sistförflutna sommar.

Nya Sagaband

till julen:

139. Storebror Stark och Lillebror Tålmodig.

Sagor och berättelser i urval.

140. Nordens Apostel.

Ansgars liv och verk av Harald Johnson.

141. Jan och Jon och lilltrollet.

Sagor av Einar F. Månsson.

142. Pojken som var med om allt.

Levande bilder från svunnen tid av Cornelius Moe.

143. Barnteatern.

Nionde samlingen. Sagospel och barn-dramatik.

Pris i kartb. 2 kr. I klotb. 2:50.

I rött skinnband 3 kr.

Svensk Lärareförlags Förlag, Stockholm C.

Kobbs Téer

äro sedan 100 år tillbaka kända och erkända som de förnämsta och drickas därför av alla verkliga tévänner.

Begär därför

Kobbs Té

HERTHA

Tidskrift för den svenska kvinnorörelsen, utgiven av FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET
Redaktör: *Ellen Klemm*.

Samtliga förbundsmedlemmar erhålla tidskriften. *Icke-förbundsmedlemmar* prenumerera å *närmaste postanstalt* eller i *bokhandel*. Pris för postupplaga: 1/1 år kr. 6:50; 1/2 år kr. 3:50; 1/4 år kr. 1:90. Lösnummer 65 öre. *Redaktion och expedition: 48 Klarabergsgatan, Stockholm.* Redaktionstid: *tisdagar och fredagar kl. 1—3.* Tel. Norr 48 50, 27 62. Expeditionen: *kl. 11—4 varje söckendag.* Tel. Norr 48 50 27 62.

Elektro-Terapi

Reumatism — Ischias

Nervvärk — Ryggskott

Astma o. Luftrörskatarr

bekämpas

på ett effektivt sätt

med

— det ledande märket bland högfrekvensapparater.

Representant för Göteborg med omnejd: *A. Woin*, Stampgatan 54 B.
Tel. 51098.

BOKNYHET!

Författarinnan till den mycket uppmärksammade krigsromanen "DEN STORA DÄRSKAPEN", Gaby Gyberg, kommer nu med en novellsamling, betitlad "VALDETS TRIUMF", som står i samma höga klass som hennes ovan nämnda debutarbete. Om denna skrev pressen bl. a.: "En stark och skön bok... kan i realism jämföras med Barbusse's och Latzko's världslitteratur", Soc.-Dem. "Tyder på stora litterära förutsättningar", N. D. A. "Skriven med ett ögonvittnes skarpa blick... flammande patos... skriven med verklig brio", Sv. M.

Båda dessa arbeten rekvideras från oss. "Den stora därskapen", 222 sid., kr. 3:—, "Väldets triumf", 152 sid., kr. 1:—.

Bokförlaget NYA VÄGAR
Kammakaregatan 38, Stockholm. Va.

Damfriseringen

Hantverkaregatan 80, 1 tr.

1: a kl. Modern Damklippning och Ondulering. Permanentondulering: Helt huvud 20 kr. Stora vackra vågor med maskin som tagit 1: a pris i Paris och Amerika. — Utföres av expert med Diplom från London.

Telefon Kh. 311 21.

FEITHS

Drottninggatan 40.

MUSIK

2-5 8-11,30

Som snö för solen

försvinner Edra fläckar på tyg och möbler om Ni använder rengöringsmedlet

Radiôr

Finns hos varje färg- och kemikalieaffär.

Innehåll.

Opinionsyttringar för moderskapsskydd.

Social hjälpverksamhet vid sjukhusen. *Av Margaretha Dahlin.*

En värdefull bok om svenskt bankväsen. *Av Ebon Andersson.*

En kvinnornas vädjan till världens statsmän.

Vår protest.

Ellen Keys liv. *Av Ellen Kleman.*

En mohammedansk pionjär.

Skrivelse från F. B. F.

Från bokvärlden.

F.-B.-F.-kretsarna.

Läsebok i världshistoria

Carl Grimberg

Berättelser ur världshistorien

Avd. I. Forntiden. 75 öre. (Norstedt)

Boken utgör ett förkortat urval av de berättelser ur allmänna historien, som bilda Avd. 6 av Läsebok för folkskolan, parallellupplagan. Den har tillkommit för att tillmötesgå en från många håll uttalad önskan att vid sidan av Läsebok för folkskolan, som ju övervägande inköpes för skolorna, få en så billig läsebok i världshistorien, att *barnen själva skulle kunna allmänt skaffa sig den.*

Dessutom föreligger nu

Läsebok för folkskolan Avd. 6:2 A

innehållande tolv berättelser ur romarrikets historia av

Fil. Dr *Carl Grimberg*. 65 öre. (Norstedt)

SVENSKA BOKFÖRLAGET